

озброєності банди. У переважній більшості основним мотивом цього злочину є: заволодіння грошима, валютою, майном, ювелірними виробами, технічною апаратурою, комп'ютерами, побутовою технікою, автомобілями тощо [4, с. 11–12].

Проведені дослідження з приводу бандитизму свідчать про те, що понад 60 % виявлених банд встигли вчинити (різні за ступенем суспільної резонансності) від одного до п'яти нападів на підприємства, установи, фірми, окремих осіб тощо. Ці напади нерідко супроводжувалися вбивствами, завданням тілесних ушкоджень, зґвалтуваннями, розбоями та іншими злочинними діяннями. За кількісним складом, банди найчастіше складаються з 3–5 осіб (майже 60 % усіх банд), але виявлялися банди з кількісним складом до 10 і більше злочинців (до 30 %). Дослідженнями встановлено, що більше 50 % виявлених банд діяли до 1 року, до 3 років – 11 %, понад 3 роки – майже 1 % банд. Решта – виявлені по «гарячих слідах» [5].

Отже, враховуючи вище сказане, бандитизм є одним з найнебезпечніших проявів організованої злочинності, що безпосередньо створює загрозу громадській безпеці. У зв'язку з скрутним становищем нашої держави ми спостерігаємо збільшення проявів злочинів, зокрема бандитизму, тому правоохоронні органи повинні володіти достатньою інформацією, нормативною базою, взаємодіяти з різними підрозділами для виявлення угруповань ще на початку їх діяльності, щоб завадити їх подальшому розвитку, притягнути до кримінальної відповідальності, чим попередити збільшення бандитизму.

Список бібліографічних посилань

1. Ярошенко В. М. Співвідношення бандитизму і розбою за кримінальним кодексом України. *Молодий вчений*. 2018. № 4 (56). С. 768–771.
2. Гаврилов Ю. Г. Бандитизм: кримінально-правова характеристика та сучасні проблеми кваліфікації : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Запоріжжя, 2017. 221 с.
3. Кримінальний кодекс України : закон України від 05.04.2003 № 2341-III // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 01.03.2019).
4. Бедриківський В. В. Кримінологічна характеристика та заходи запобігання бандитизму : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Київ, 2010. 18 с.
5. Вознюк А. А. Відповідальність за бандитизм за кримінальним законодавством України та інших держав. *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)*. 2013. № 3 (31). С. 171–178

Одержано 05.03.2019

УДК 343.983:621.396.6:343.71

Марія Василівна БУРАК,

кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник
наукової лабораторії з проблем протидії злочинності
Національної академії внутрішніх справ (м. Київ)

УСТАНОВЛЕННЯ МІСЦЕЗНАХОДЖЕННЯ РАДІОЕЛЕКТРОННОГО ЗАСОБУ В РОЗСЛІДУВАННІ РОЗБОЇВ

Криміногенна ситуація в Україні залишається досить складною. Кризові явища в економіці супроводжуються нарощенням суспільних суперечностей. Має місце зростання кількості злочинних проявів, у тому числі тяжких і особливо тяжких. При цьому велика їх кількість залишається нерозкритою. В окремих регіонах значно ускладнилася ситуація з попередженням злочинних посягань на життя і здоров'я громадян. У структурі злочинності домінують майнові посягання. Загострюється проблема вчинення злочинів у громадських місцях, насамперед розбійних нападів і грабежів.

Відтак, пріоритетним напрямом діяльності підрозділів Національної поліції України в сучасних умовах є забезпечення і гарантування реалізації конституційних прав кожного громадянина нашої держави, попередження злочинних посягань, особливо з боку організованих угруповань і злочинних організацій, захист громадян від насильницьких дій, боротьба з особливо

небезпечними злочинами: розбоями та грабежами, нанесенням тяжких тілесних ушкоджень, економічними злочинами тощо.

Аналіз практики підрозділів Національної поліції України дозволяє стверджувати, що на сьогодні найбільш ефективною негласною слідчою (розшуковою) дією (далі – НС РД), при виявленні та розслідуванні розбійних нападів є установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу.

Так, ч. 1 ст. 268 КПК надає можливість проведення НС РД, спрямованої на встановлення місцезнаходження радіоелектронного засобу (мобільного терміналу систем зв'язку та інших радіовипромінювальних пристроїв, активованих у мережах операторів рухомого (мобільного) зв'язку, тобто мобільного телефону, GSM, UMTS, HSDPA, WiMAX, LTE модемів, що забезпечують бездротовий доступ до мережі Інтернет, та інших радіовипромінювальних пристроїв, активованих у мережах операторів рухомого (мобільного) зв'язку тощо), без розкриття змісту повідомлень, що передаються, якщо в результаті його проведення можна встановити обставини, що мають значення для кримінального провадження, а саме: 1) місцезнаходження у певний час або проміжок часу до, під час або після вчинення злочину в конкретному місці радіоелектронних засобів та інших радіовипромінювальних пристроїв, активованих у мережах операторів рухомого (мобільного) зв'язку, що належать та (або) були у користуванні у цей час у осіб, котрі можуть бути причетними до вчинення злочину, свідків, потерпілого; 2) теперішнє місцезнаходження радіоелектронних засобів та інших радіовипромінювальних пристроїв, активованих у мережах операторів рухомого (мобільного) зв'язку, що належать та (або) знаходяться у користуванні у осіб, котрі можуть бути причетними до вчинення злочину [1; 2].

Отже, біля місця вчинення розбійного нападу доцільно виявити наявність у даній місцевості встановлених відеокамер. Відеокамери можуть бути встановлені біля супермаркетів, на заправних станціях, у магазинах, в автотранспортних потоках, біля офісних приміщень та державних установ, в аеропортах. Дані електронні пристрої цілодобово спостерігають за тим, що відбувається. Доцільно, також виявити транспортні засоби з відеофіксаторами, що проїжджають біля місця вчинення злочину з місця роботи до місця проживання, або навпаки. Статистика розкриття правопорушень, свідчить про те, що при використанні систем відеоспостереження, успіх впіймати злочинця підвищується у декілька разів. Приміром, Національний банк України, зобов'язав практично усі відділення банків встановити відеоспостереження. Цей захід уже дає свої позитивні результати в попередженні і розслідуванні пограбувань.

Зважаючи на специфіку і суспільну небезпечність розбійних нападів, розглянемо більш детально можливості розкриття розбоїв шляхом проведення моніторингу засобів мобільного зв'язку активованих, у місці його вчинення. Перш за все, необхідно встановити номери мобільних телефонів, наявних у будинку потерпілих для виключення їх із списку моніторингу активованих мобільних пристроїв які були у відповідний термін часу вчинення злочину на даній території; встановивши з'єднання невизначеного кола абонентських номерів (із зазначенням IMEI терміналу), що відбулись у межах дії певної базової станції або її соти (параметри дії LAC-SID) за певний період часу провести моніторинг, та проаналізувати історію їх з'єднання; встановити чи тривалим терміном часу користується абонент телекомунікаційною картою (SIM-картка, USIM-картка, R-UIM-картка тощо), унікальним ідентифікатором сім-картки (IMSI) тощо (наприклад, за відомим IMEI-кодом мобільного телефону можна встановити номер абонента або номери всіх абонентів, які користувалися цим телефоном у певний час); звернути увагу на телекомунікаційну картку, що активована зовсім недавно (в день вчинення злочину; за 1 день до вчинення злочину; до 7 днів вчинення злочину; після вчинення злочину). Таким чином, виявивши телекомунікаційну картку, що активована зовсім недавно можливо встановити спосіб попередньо оплаченої послуги, номери карт експрес-оплати (ваучерів поповнення балансу абонента), що дозволяє встановити місця їх придбання; картку поповнення рахунку, номер абонента по карті експрес-оплати, місце, час, термінал поповнення рахунків певним абонентом, місце придбання картки поповнення рахунку, а також факт переміщення коштів з балансу одного абонента на баланс іншого. Доцільно проводити моніторинг всіх засобів мобільного зв'язку активованих, у місці вчинення розбою за 7 днів до вчинення такого злочину та 1 день після.

Водночас, спілкування зловмисників відбувається за допомогою месенджерів через Інтернет. Також деталі вчинення розбійного нападу можуть обговорюватися при особистих зустрічах та за допомогою месенджерів «WhatsApp» та «Telegram», при цьому, кожного разу злочинці можуть використовувати нові сім-картки. А тому виявивши всі активні мобільні

телефони, що знаходилися у певній місцевості у певний час, можливо встановити: номер абонента користувача Інтернету за допомогою мобільного терміналу за протоколом «gprs/edge/cdma» у разі, якщо відома його IP-адреса і час виходу в Інтернет за цією адресою; адреси розташування та номери базових станцій, які забезпечували зв'язок кінцевого обладнання з визначеними абонентськими номерами; вид послуги, обсягу наданих послуг, суми коштів до сплати за кожний сеанс зв'язку; типи з'єднання визначеного абонента: вхідні та вихідні дзвінки, SMS (короткі текстові повідомлення), MMS (мультимедійні повідомлення), GPRS (передача інформації по незайнятій голосовим зв'язком смузі частот), переадресація тощо; дату, час та тривалість з'єднань (часу початку і закінчення кожного сеансу зв'язку) визначеного абонента, у тому числі з'єднання нульової тривалості (неприйняті виклики); адресу місцеперебування споживача зазначеного абонентського номеру в момент кожного з'єднання (наприклад, вхідний та вихідний дзвінок); GPRS-трафік тощо.

Резюмуючи викладене вище, зазначимо, що з метою ефективного розслідування розбоїв, широкого поширення у практиці правозастосування набуває установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу, що створює сприятливі умови для об'єктивного й повного досудового розслідування розбійних нападів.

Список бібліографічних посилань

1. Кримінальний процесуальний кодекс України : наук.-практ. комент. / за заг. ред. В. Г. Гончаренка, В. Т. Нора, М. Є. Шумила. Київ : Юстініан, 2012. 1328 с.
2. Про затвердження Інструкції про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні : наказ Ген. прокуратури України, МВС України, Служби безпеки України, Адміністрації Держ. прикордон. служби України, М-ва фінансів України, М-ва юстиції України від 16.11.2012 № 114/1042/516/1199/936/1687/5 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12> (дата звернення: 25.02.2019).

Одержано 26.02.2019

УДК 343.2(477)

Юрій Альфонсасович ВАПСВА,

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри кримінально-правових дисциплін факультету № 6
Харківського національного університету внутрішніх справ

ЩОДО КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ЛІКАРСЬКУ ПОМИЛКУ

Життя та здоров'я людини – найцінніше благо. Роль лікаря, медичного працівника у питанні надання медичної допомоги є визначальною та найбільш складною, враховуючи реальність буття сучасної України. Але їм, як будь-якій людині, притаманно помилятися.

Помилки у медичній практиці є досить поширеним явищем навіть у розвинених країнах світу. Наприклад, у Великобританії, відповідно до офіційно оприлюднених даних, помилки в роботі персоналу медичних закладів щороку стають причиною смерті близько 70 тис. пацієнтів. У тій чи іншій мірі від неправильно обраного методу лікування страждає кожний двадцятий англійський пацієнт. І ці дані не враховують так званих «прикритих» випадків невдалих медичних втручань. У США, де система інформування громадськості про проблеми у медичній галузі є однією з найбільш відкритих, дані про випадки професійних недоліків медиків просто вражають. Згідно з проведеними Інститутом медицини США дослідженнями, жертвами медичних помилок щорічно стають понад 100 тис. американців, а самі медичні помилки займають п'яте місце серед причин смертності в країні. За даними Американської медичної асоціації в США кожні 15 хвилин від медичних помилок або недбалості медичного персоналу вмирають п'ятеро людей. За даними досліджень, у Німеччині жертвами медичних помилок щорічно стають майже 100 тис. пацієнтів. За статистикою, стан 11 % хворих (серед загального числа пацієнтів лікарень) погіршується внаслідок саме неправильного лікування, а 8 %